

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 12. februar 2014

Sagsnr.: 99

./.. Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (komité-sag).

Forslaget forventes sat til afstemning i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFAH) den 19. februar 2014.

Forslaget vurderes generelt ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen kan støtte forslaget, idet man arbejder for, at forslaget ikke omfatter sapropel og leonardite.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen

Sagsnr.: 13-60111-000009/Dep sagsnr: 24552

Den 11. februar 2014

FVM 237

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Positivlisterne for bekæmpelsesmidler og gødningsmidler, der kan bruges i økologisk produktion, revideres. Der er tale om få ændringer, og store dele af indholdet på positivlisterne opretholdes derfor uændret. Med forslaget bliver positivlisten for gødningsstoffer udvidet, så det blandt andet bliver muligt at bruge forgæret slagteriaffald. Forslaget bringer desuden positivlisten for bekæmpelsesmidler i overensstemmelse med generel pesticidlovgivning. Det betyder, at et produkt som diammoniumfosfat udgår, mens et algebaseret produkt, laminarin, optages. Samtidigt genoptages to mineralske fodermidler på fodermiddelpositivlisten og enkelte tekstmæssige fejl rettes. Forslaget forventes sat til afstemning i Den Stående Komité for Økologisk Landbrug den 19. februar 2014. Forslaget vurderes generelt ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen kan støtte forslaget, idet man arbejder for, at forslaget ikke omfatter sapropel og leonardite.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 12, stk. 3, artikel 14, stk. 2, og 16, stk. 1, og stk. 3, litra a, i Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den stående Komité for Økologisk Landbrug. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen dog indenfor to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for

appelkomitéen. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget med mindre: a) forslaget vedrører beskatning, finansielle tjenesteydelser, beskyttelse af menneskers, dyrs eller planters sundhed eller sikkerhed eller endelige multilaterale beskyttelsesforanstaltninger, eller b) det er fastsat i basisretsakten, at forslaget ikke kan vedtages, hvis der ikke er afgivet en udtalelse, eller c) et simpelt flertal er imod forslaget. I de nævnte tilfælde kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appelkomitéen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet den 19. februar 2014 i Den Stående Komité for Økologisk Landbrug.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Med forslaget bliver positivlisterne for bekæmpelsesmidler og ikke-økologiske gødningsmidler ajourført i forhold til en evaluering, der er gennemført af en særlig økologikyndig ekspertgruppe (EGTOP), som er nedsat af Kommissionen. Samtidigt foretages nødvendige tilpasninger til horisontal lovgivning, og tekstmæssige korrektioner. Med forslaget opretholdes størsteparten af indholdet på positivlisterne dog uændret.

For positivlisten for gødningsstoffer giver forslaget mulighed for en øget anvendelse af animalske biprodukter som gødningskilde på økologiske arealer i form af afgasset biomasse med indhold af slagteriaffald. Derved kan særligt fastlagte kategorier af slagteriaffald – som ikke er behæftet med risiko for folke- eller dyresundhed – anvendes efter, at materialet har været forgasset i et biogasanlæg. Det drejer sig konkret dels om indhold fra fordøjelseskanalen og dels om animalske biprodukter af en kvalitet, der må bruges til foder. Det er en betingelse, at den afgassede biomasse ikke direkte tilføres de spiselige dele af planten. Produkterne må herudover ikke komme fra industrilandbrug (factory farming), hvilket i Danmark betyder, at produkterne ikke må stamme fra landbrug uden jordtilliggende set i forhold til Miljøstyrelsens harmonikrav.

Også hydrolyserede proteiner (proteiner, der er spaltet til aminosyrer og andre nedbrydningsprodukter, og som stammer fra animalske produkter som for eksempel slagtede dyr), er foreslået som ny gødningskilde. Det er også her en betingelse, at produktet ikke direkte tilføres de spiselige dele af planten.

Herudover er følgende produkter yderligere foreslået optaget som nye gødningskilder:

- Leonardite, der er et sediment af organisk materiale, som består af naturligt forekommende humussyrer,
- kitin, der er et sukkerstof, som findes i det ydre skelet hos for eksempel insekter og krebsdyr, og i cellevæggen hos bakterier og svampe, og
- sapropel, der er et sediment af organisk materiale dannet i søer under iltfattige forhold.

I forhold til positivlisten for bekæmpelsesmidler sker der en tilpasning til pesticidforordningen, så det sikres, at produkter, der optræder på økologiforordningens positivliste, ligeledes er godkendt efter horisontal lovgivning, og at der i øvrigt anvendes de samme termer.

Der optages på baggrund af EGTOP evalueringen nye produkter i form af fårefedt, aktivstoffet laminarin (et naturligt forekommende stof ekstraheret fra brunalger) og aluminiumsilikat (kaolin). Af disse er laminarin og fårefedt aktuelle til anvendelse i Danmark, da de er godkendt af Miljøstyrelsen. Fårefedt har vildtafskrækkende tiltag, laminarin kan bruges til at bekæmpe forskellige svampesygdomme, mens aluminiumsilikat (en naturligt forekommende lerart) har en afskrækkende effekt overfor insektskadegørere.

Som en konsekvens af tilpasningen til den horisontale pesticidforordning fjernes desuden en række af positivlistens bekæmpelsesmidler – rotenon, diammoniumfosfat, kobberacetat, kaliumaluminium, mineralske olier og kaliumpermanganat. Ingen af disse har umiddelbart været anvendt i Danmark, da de ikke er godkendt af Miljøstyrelsen.

Der rettes samtidigt op på positivlisten for mineralske fodermidler, hvor deflouriseret monocalciumphosphat og deflouriseret dicalciumphosphat genindsættes som mineralske fodermidler. Begge produkter udgik på grund af en misforståelse ved seneste revision af foderbilaget.

Herudover korrigeres en formuleringsfejl i økologiforordningens artikel 24, stk. 2, hvor begrebet homøopatiske opløsninger ved en tidligere revision af forordningen var faldet ud.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af forordning (EU/EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark (anvendelsen af bekæmpelsesmidler er dog underlagt godkendelse i Miljøstyrelsen i henhold til generel pesticidlovgivning). Det forventes ikke at medføre andre ændringer af lovgivningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget medfører desuden ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet, eller har lovgivningsmæssige konsekvenser.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at reducere beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet bemærkninger fra

Økologisk Landsforening og fra Landbrug & Fødevarer.

Økologisk Landsforening kan samlet set ikke støtte forslaget.

I forhold til de nye gødningsstoffer, der er foreslået, mener foreningen, at jordens frugtbarhed skal øges via sædskifte og ikke ved tilførsel af organiske humussyrer udefra (som leonardite). Økologisk Landsforening finder endvidere ikke, at sapropel er rent nok til brug på økologiske arealer, og er skeptisk overfor brugen af hydrolyserede proteiner, da foreningen finder, at energiforbruget ved fremstillingen dels ikke er tilstrækkeligt belyst, og at produktet dels kan få uheldige konsekvenser, hvis det bliver muligt at bruge hydrolyserede proteiner ensidigt som gødning i de kommende væksthusegler.

Økologisk Landsforening er tilfreds med, at det bliver muligt at anvende biprodukter fra slagteriaffald, men ønsker at få det tydeliggjort, at bioforgasning er en mulighed for alle produkterne på positivlisten, og ikke kun for disse biprodukter. Foreningen bifalder ikke udelukkelsen af materiale fra industrilandbrug ("factory farming"), da kravet dels er inkonsistent, og dels ikke defineret ens i EU. Herudover mener foreningen, at det er et unødvendigt krav, at udbringningen ikke må ske på plantens spiselige dele.

Økologisk Landsforening udtaler i forbindelse med de nye bekæmpelsesmidler, der er foreslået, at fårefedt med fordel kan udbredes til andre typer af animalsk fedt.

Landbrug & Fødevarer henholder sig til, at det er vigtigt, at kategorien husholdningsaffald også kan rumme affald fra servicesektoren for at få øget recirkulering. Landbrug & Fødevarer foreslår, at der indføres en fælles ikke restriktiv definition af industrilandbrug i hele EU.

Landbrug & Fødevarer henholder sig til, at det er positivt, at Kommissionen har besluttet sig for at afvente den horisontale vurdering af aktivstoffer, før produkterne fjernes fra positivlisten for bekæmpelsesmidler i økologiforordningen. Landbrug og Fødevarer efterspørger en generel løsning for basisstoffer (milde produkter af husholdningskarakter jf. KF 1107/2009), så de umiddelbart og uden videre vil kunne bruges i økologisk produktion.

Landbrug & Fødevarer foreslår desuden at erstatte forbuddet mod industrilandbrug ("factory farming") med et forbud mod jordløs husdyrproduktion.

Med hensyn til Økologisk Landsforenings bemærkninger til de nye foreslåede gødningsstoffer bemærker NaturErhvervstyrelsen, at det blandt de foreslåede gødningsprodukter er biprodukter fra slagteriaffald, der især har interesse i Danmark. I forhold til Økologisk Landsforenings bemærkninger om sapropel og leonardite arbejder man fra dansk side for, at produkterne ikke optages på positivlisten. NaturErhvervstyrelsen har undersøgt de grænseværdier, der i dette forslag er foreslået for sapropel, og de er på niveau eller lidt mere restriktive end grænseværdierne i den danske slambekendtgørelse. Gødningsprodukterne været vurderet af den særlige økologikyndige ekspertgruppe (EGTOP), som har anbefalet optagelsen.

I forbindelse med Økologisk Landsforenings skepsis overfor fremstillingen og brugen af hydrolyserede proteiner som fuldgødning i de kommende væksthusegler, så har Natur-

Erhvervstyrelsen forståelse for synspunktet, men er af den opfattelse, at spørgsmålet om brugen af hydrolyserede proteiner først skal tages stilling til i forbindelse med de kommende regler for økologisk væksthushproduktion.

NaturErhvervstyrelsen er enig med Økologisk Landsforening og Landbrug og Fødevarer i, at udelukkelsen af materiale fra industrilandbrug hverken er konsistent eller håndteres på en harmoniseret måde i EU. NaturErhvervstyrelsen bemærker dog også, at der i flere medlemsstater, i modsætning til den danske, er en meget restriktiv definition af industrilandbrug (factory farming). Kommissionen har uden held forsøgt at finde en fælles linje i dette spørgsmål. Kommissionen har derfor varslet, at en ny harmoniseret definition vil komme i forbindelse med den kommende evaluering af økologiforordningen. NaturErhvervstyrelsen finder det mest realistisk at afvente, at spørgsmålet behandles ved evalueringprocessen.

I forbindelse med bemærkninger, der er afgivet af Økologisk Landsforening til revision af positivlisten for bekæmpelsesmidler, er NaturErhvervstyrelsen ikke umiddelbart imod, at udvide fårefedt til andre typer af animalsk fedt. Det vil dog kræve en vurdering af EGTOP forud for, at en sådan ansøgning behandles i Den Stående Komite for Økologisk Landbrug.

NaturErhvervstyrelsen ønsker ligesom Landbrug og Fødevarer en løsning, så økologer får adgang til at bruge basisstoffer. NaturErhvervstyrelsen er af den opfattelse, at man nødvendigvis skal nå lidt længere i processen og have mere klarhed over, hvilke basisstoffer, der aktuelt opnår godkendelse på horisontalt niveau, før Kommissionen og andre medlemsstater vil være parate til at tage stilling til spørgsmålet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser gerne, at restprodukter fra landbrugsproduktionen genanvendes. I det omfang det er hensigtsmæssigt, og hvor det kan ske uden at belaste miljøet, kan restproduktet med fordel tilbageføres til jorden. Derfor kan regeringen bakke op om, at afgasset biomasse med indhold af slagteriaffald fra udvalgte sikre kategorier kan anvendes på økologiske arealer.

Begrænsningen på, at afgasset biomasse med indhold af slagteriaffald ikke må komme fra jordløst brug, vil ikke være en reel hindring under danske forhold.

Regeringen ønsker af hensyn til økologiens troværdighed ikke en lang liste over bekæmpelsesmidler, der tillades i økologisk produktion. Kun produkter, der er nødvendige for at opretholde en økologisk produktion, skal fastholdes. Endvidere bør skånsomme produkter foretrækkes fremfor de mere miljøbelastende. Regeringen mener derfor, at leonardite og sapropel ikke bør optages på positivlisten

Der er dog elementer i forslaget, der dels vil kunne bidrage til at fastholde danske økologer, dels bidrage til en udvidelse af det økologisk dyrkede areal og derved være med til at understøtte regeringens fordoblingsmålsætning i Økologisk Handlingsplan 2020.

Regeringen kan på den baggrund støtte forslaget, idet man arbejder for, at forslaget ikke omfatter sapropel og leonardite.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Det forventes dog, at der generelt vil være opbakning til forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.